

دوشنبه ۱۳۹۹ - ۶ جمادی الاول ۱۴۴۲ - ۲۱ دسامبر ۲۰۲۰ - شماره ۱۶۸۷ - پیاپی ۳۰۰۵

صنعت معدن تجارت

مشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه‌های	
www.smtnews.ir/about.html	
صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «سمنت»	
مدیر مسئول: ناصر بزرگمهر سرمدیر: عاطفه خسروی	
تلفن: ۸۲۱۹۰ - شماره: ۸۸۷۱۳۷۲۰ - پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰ سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۳۷۲۲ - شماره آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱ امور مشترکین: ۸۸۷۲۳۷۲۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹ توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۳۷۲۵	
تهران، خیابان قائم مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی: ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱ روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر	
info@smtnews.ir www.smtnews.ir telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper tozi.smtnews@gmail.com	
روزنامه‌های «سمنت» با ۶۳ امتیاز رتبه ۲	عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱	عضو انجمن مدیران رسانه
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲	عضو تعاونی مطبوعات

بر خورد سیاسی مجلس با لایحه بودجه

در برنامه سوم عمرانی، مشکل احتمال عدم تحقق منابع درآمدی برنامه را داشتیم که آمدند هزینه‌های برنامه را به دو بخش هسته و غیرهسته تقسیم کردند. گفتند هزینه‌های

سعید ایلاز - تحلیلگر اقتصادی: در شرایط فعلی نگرانی نمایندگان مجلس شورای اسلامی درباره تحقق نیافتن منابع درآمدی بودجه، یک نگرانی واقعی نیست. نحوه برخورد مجلس با لایحه بودجه، کاملاً سیاسی است. نگرانی مجلس، یک نگرانی واقعی نیست برای اینکه مهم نیست که دولت حجم صادرات نفت را روزی ۲۳۰ هزار بشکه یا ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار بشکه یا حتی به فرض ۲۳ میلیون بشکه در نظر گرفته است. مهم این است که اولاً دولت باید حداکثر تلاشش را برای تحقق درآمدهای بودجه بکند و از آن مهم‌تر اینکه دولت باید همواره در صورت تحقق درآمدها، هزینه کند.

مگر محقق نشدن درآمدهای بودجه دولت ۳، ۲ سال اخیر و با شدت گرفتن تحریم‌ها کم اتفاق افتاده است؟ پس چرا آن آژ تورم‌های

چندصد درصدی و ونزوئلابی شدن اقتصاد ایران، اتفاق نیفتاد؟ برای اینکه دولت هزینه‌هایش را نیز پایین آورده است. نگاهانی برای انطباق هزینه‌ها با درآمدها مهم است. دولت و سازمان برنامه و بودجه هم تاکنون این اصل را رعایت کرده‌اند.

من معتقدم مجلس می‌تواند فقط یک قید به لایحه بودجه بزند و آن را تصویب کند. اگر این قید را نزنند و در بودجه دست ببرد، آن وقت بودجه دیگر بودجه دولت نیست و مسئولیت آن برعهده آقای روحانی و نوبخت نخواهد بود. این قید این است که مجلس بگوید دولت جز هزینه‌های اساسی و مهم که الزماً باید پرداخت شود مانند حقوق کارمندان و بازنشستگان یا هزینه‌های نظامی و دفاعی یا هر هزینه‌ای که مهم می‌داند، در سایر هزینه‌ها و مخارج، هنگامی اجازه دارد هزینه کند که درآمد آن محقق شده باشد.

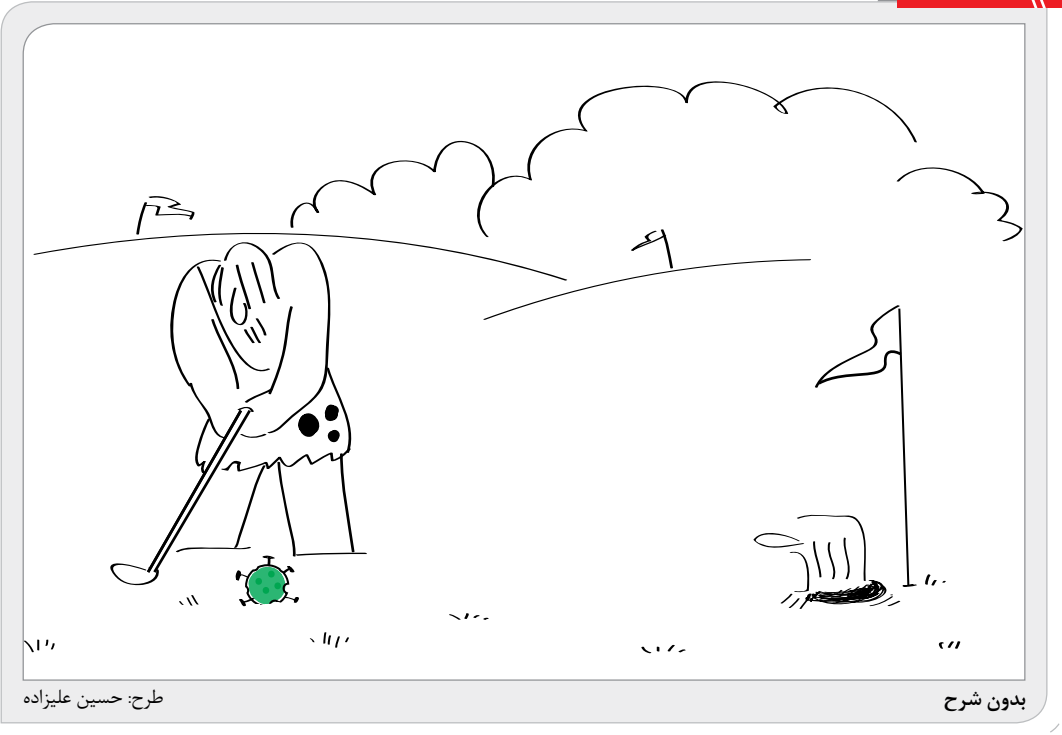
اجازه بدهید به یک تجربه تاریخی در ایران اشاره کنم. در برنامه سوم عمرانی در دوران شاه که همین مشکل احتمال عدم تحقق منابع درآمدی برنامه را داشتیم، آمدند هزینه‌های برنامه را به دو بخش هسته و غیرهسته تقسیم کردند. گفتند هزینه‌های هسته، هزینه‌هایی است که به هر قیمتی باید پرداخت و انجام شود.

هزینه‌های غیرهسته نیز هزینه‌هایی بود که در صورت تحقق درآمد، انجام می‌شد. مجلس می‌تواند تنها با این قید و تقسیم بودجه به دو بخش هسته و غیرهسته، لایحه دولت را تصویب و برای اجرا در سال بعد، ابلاغ کند.

اگر مجلس می‌خواهد با موضوع لایحه بودجه، کارشناسی برخورد کند، راهش این است، اما هزینه‌های غیرهسته نیز هزینه‌هایی بود که در صورت تحقق درآمد، انجام می‌شد. مجلس می‌تواند تنها با این قید و تقسیم بودجه به دو بخش هسته و غیرهسته، لایحه دولت را تصویب و برای اجرا در سال بعد، ابلاغ کند.

اگر مجلس می‌خواهد با موضوع لایحه بودجه، کارشناسی برخورد کند، راهش این است، اما

کارتون روز

نظرگاه

حکمرانی یک تخصص است

محمود سریع‌القلم - پژوهشگر و جامعه‌شناس: چرا ما در ریشه‌یابی مشکلات داخلی به‌دنبال عوامل خارجی هستیم؟ آیا اماراتی‌ها، گرجستانی‌ها و مردم ترکیه، پول و سرمایه خود را به بانک‌های ایرانی منتقل می‌کنند؟ یا برعکس؟ چرا شهروندان به این فکر می‌افتند که دارایی‌های خود را به ارز تبدیل کرده و در خارج مستغلات بخرند؟ این سوال و ده‌ها سوال مرتبط، به اصول ثابت حکمرانی برمی‌گردد.

اگر شخصی روزی ۴ پاکت سیگار مصرف و نیم کیلو چربی وارد بدن خود کند و با هر جای ۱۲ حبه قند بخورد، نمی‌تواند وقتی در CCU بستری شد، روزگار و اطرافیان خود را سرزنش کند. حکمرانی مانند سلامتی جسم انسان، اصول دارد و اگر آن اصول جهان‌شمول رعایت نشوند، کارآمدی دچار اختلال می‌شود.

نخستین شرط حکمرانی، ایجاد امنیت فکری، شغلی، مدنی و اقتصادی است. بعد از اینکه سطح قابل‌توجهی از این امنیت فردی تحقق پیدا کرد، حفظ هویت و تعلق خاطر اهمیت پیدا می‌کند.

اگر شهروندان یک کشور صبح از خواب بیدار و متوجه شوند ۴۰ درصد ارزش دارایی‌های آنها از بین رفته، به‌طور طبیعی در پی چاره‌اندیشی نخواهند بود؟ اکثریت مطلق مردم اتحادیه اروپا که ۵۰۸ میلیون نفر جمعیت دارد، زندگی بسیار معمولی دارند؛ یک آپارتمان بسیار کوچک، یک دوچرخه، یک کارت مترو و قطار و یک شغل معمولی، اما بسیار راضی و خوشحال هستند، چون امنیت روانی دارند و در جوامعی باثبات زندگی می‌کنند. نرخ تورم حدود ۲ درصد است و به همان میزان درآمد آنها در سال افزایش پیدا می‌کند؛ بنابراین احساس ثبات می‌کنند.

وقتی عوارض خروج از کشور یکدفعه ۳۰۰ درصد (بار اول) و ۴۲۰ درصد (برای بار دوم) افزایش می‌یابد، خودبه‌خود تنظیم روانی مسافران را به هم می‌ریزد. اگر در سال، عوارض خروج از کشور ۵ درصد و حتی ۱۰ درصد افزایش یابد با روان و انتظارات انسان‌ها تطابق می‌کند اما افزایش ناگهانی ۴۲۰ درصدی، حاکی از فقدان آشنایی با روانشناسی انسان در حوزه ثبات، امنیت و انتظارات معقول است.

حکمرانی مانند پزشکی، مهندسی و معماری یک تخصص است. متونی در حد چند هزار کتاب دارد. محتاج تجربه و یادگیری است. به چارچوبی فکری به نام قرارداد اجتماعی میان مجریان نیاز دارد و از همه مهم‌تر تابع یک سیستم باثبات است. آیا آمریکا، روسیه، انگلستان، آلمان و چین می‌توانند نروژه‌هایی به راه اندازند؟

۵ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر جمعیت، ۳۷۱ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی دارد. با ۱.۲ درصد نرخ تورم، مردم این کشور ۷.۳ درصد از درآمد خود را پس‌انداز می‌کنند، این در شرایطی است که دستمزدها در سال ۴۶ درصد افزایش پیدا می‌کند. درآمد حاصل از نفت فقط به «صندوق نفت» رفته و می‌صدها شرکت سرمایه‌گذاری می‌شود و تنها ۴ درصد سود سرمایه‌گذاری را در بودجه جاری به کار گرفته می‌شود. سرمایه صندوق نفت نروژ حدود یک تریلیون دلار است که اصل و سود آن برای نسل‌های آتی است. درآمد سرانه در این کشور ۶۲۵۱۰ دلار است. با این آرامش، ثبات، امنیت، توزیع امکانات و آینده‌نگری، کدام کشور خارجی می‌تواند در نروژ نارضایتی ایجاد کند؟! حکمرانی یک تخصص است. با تغییر وزرای اقتصادی اتفاق خاصی نمی‌افتد؛ باید اندیشه‌های حکمرانی را اصلاح کرد. وقتی شهروند به این نتیجه برسد که حکومت برای رای و نظر او و همچنین برای خود او ارزشی قائل نیست، با حکومت هم همکاری نمی‌کند. ریشه عموم نارضایتی‌ها در نادیده‌شدن و بنابراین در ناکارآمدی است.

کتاب

انجمن جامعه‌شناسی ایران یکی از جلسات اینستاگرامی لایو خود را به بررسی و نقد کتاب «در چنگال کابوس» اختصاص خواهد داد. این جلسه ۴ دی برگزار خواهد شد.

عوامل ناکارآمدی نظام اداری ایران

حسن خسروی - تحلیلگر مسائل مدیریت دولتی: باتوجه به مطالعات و تجربیات کسب‌شده، مهم‌ترین عوامل ناکارآمدی نظام اداری ایران را می‌توان به‌طور خلاصه به شرح زیر بیان کرد:

- ۱- ضعف در بنیان‌های مذهبی و اعتقادی کارگزاران دولتی (مدیران و کارکنان). (سازمان‌های ما خادم‌محور نیستند، بلکه عاقبت‌طلب و منفعت‌طلب هستند).
- ۲- فقدان نظام شایسته‌گزینی و شایسته‌سالاری یکپارچه و منسجم در سازمان‌ها.
- ۳- اهمیت ندادن به مفهومی به نام «انسان» و سرمایه انسانی در سازمان‌ها.
- ۴- ضعف شدید ساختاری و اجرایی در نظام تشویق و تنبیه در ادارات.
- ۵- تقدم منافع فردی بر منافع جمعی در سازمان‌ها.
- ۶- فقدان یک سیستم خودکنترلی مناسب، مبتنی بر وجدان حرفه‌ای در افراد.
- ۷- فقدان مدیریت دانش و برنامه‌های جامع و مستمر و باکیفیت آموزش و پرورش کارکنان در سازمان‌ها در جهت ارتقای سطح دانش، بینش و توانایی افراد.
- ۸- نبود مشارکت جدی کارکنان سازمان‌ها در تصمیم‌سازی‌ها، تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها.
- ۹- فقدان استراتژی مهارت‌آموزی در سازمان‌ها برای جانشین‌پروری.
- ۱۰- فقدان فضای تفاهم و همدلی و اعتماد لازم و کافی میان کارکنان و مدیران.

نبود حس تعلق سازمانی.

۱۱- وجود تبعیض‌ها و بی‌عدالتی‌های فراوان در حقوق و مزایا و نظام‌های پرداخت بین سازمان‌ها.

۱۲- استفاده نکردن از تجربیات موفق کشورها در کشورداری و اداره امور سازمان‌ها و تاکید غلط بر روش آزمون و خطا.

۱۳- تغییرات سریع و زود هنگام مدیران سازمان‌ها.

۱۴- پایبند نبودن سازمان‌ها به اجرای دقیق منشور اخلاقی خود.

۱۵- رابطه‌بازی، باندا بازی، فامیل‌گرایی، همشهری‌گرایی و... در استخدام، ارتقا و انتصاب افراد.

۱۶- استفاده نکردن موثر از فناوری، فضای مجازی و نقش فراوان در ایجاد دولت الکترونیکی.

۱۷- جزیره‌ای عمل کردن سازمان‌ها و فقدان همکاری و هماهنگی موثر بین‌بخشی خصوصاً میان روسای سه قوه.

۱۸- ضعف شدید مناسبات و تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی در ابعاد مختلف.

۱۹- وجود قوانین و مقررات بسیار زیاد که اغلب موازی و متعارض بوده و باعث چندگانگی و ابهام و اشتباه می‌شوند.

۲۰- تعدد بسیار زیاد مراجع تصمیم‌گیری و مراکز کنترلی و نظارتی.

۲۱- نبود برخورد سریع، قاطع و مستمر با موضوع قاچاق، پولشویی و فساد اداری و مالی.

۲۲- از دست رفتن سرمایه اجتماعی (اعتماد و مشارکت) و اهمیت ندادن سازمان‌ها به شفافیت و پاسخگویی.

۲۳- استفاده نکردن موثر از تجربیات، یافته‌ها و دانسته‌های ارزشمند بازنشستگان سازمان‌ها.

۲۴- فقدان شادی و نشاط و انگیزه در میان کارکنان و مدیران ادارات و غوطه خوردن در دام روزمرگی.

۲۵- دخالت امیال و اغراض و سلیقه‌های شخصی غیرعلمی مدیران در کارها.

۲۶- بی‌توجهی به جایگاه و اهمیت روابط عمومی و ارتباطات انسانی.

۲۷- فقدان روحیه تحقیق، پژوهش، نوآوری و خلاقیت. (افراد خوششکر و صاحب اندیشه منزوی می‌شوند).

۲۸- فقدان اختیار و جسارت لازم برای انجام کارها. افراد برای یک تصمیم‌گیری ساده، باید از مراجع مختلف استعلام کرده و اجازه بگیرند.

۲۹- محیط کاری نامناسب (ساختارهای زشت و فرسوده، نور، رطوبت، دما، متر از اتاق کار، رفاهیات و...).

۳۰- وجود بازار گرم چاب‌لوسی، دورویی، زیرآب‌زنی، تملق و ریاکاری در سازمان‌ها.

هشدار درباره وضعیت مالی بانک‌ها

مرکز پژوهش‌های مجلس به‌تازگی در گزارشی به وضعیت نظام بانکی در ماه‌های ابتدایی امسال پرداخته است. در این گزارش آمده است: عملکرد بانک‌ها در محور صورت‌های مالی به‌هیچ‌وجه قابل دفاع نیست و شاهد تخلف گسترده بانک‌ها از مقررات و حتی عدم افشای صورت‌های مالی هستیم. براساس گزارش مذکور ۱۹ بانک از ۲۲ بانک و موسسه اعتباری بورسی صورت‌های مالی ۳ ماهه ۱۳۹۹ خود را تا تاریخ ۸ آذر روی سامانه کدال قرار داده‌اند. جالب اینجاست از میان این بانک‌ها و موسسات تنها ۹ بانک یادداشت همراه صورت مالی سه‌ماهه ۹۹ خود را منتشر کرده‌اند. همچنین موسسه نور با وجود اینکه هیات سرپرستی منصوب شده از سوی بانک مرکزی دارد، تاکنون هیچ صورت مالی حسابرسی شده‌ای منتشر نکرده است. تحلیل‌هایی که در ادامه گزارش بازی کارشناسی مجلس آورده شده‌اند نیز براساس سطح اطلاعات منتشر شده در سامانه کدال است.

۷۰ هزار میلیارد تومان زیان انباشته

حساب سرمایه یا حقوق صاحبان سهام بانک عبارت است از تفاوت دارایی و بدهی بانک و بیشتر شامل سرمایه پرداخت شده، اندوخته‌ها و سود و زیان انباشته بانک است. آنطور که مرکز پژوهش‌ها نوشته حساب سرمایه مجموع بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی از مرداد ۱۳۹۸ منفی شده و در خرداد ۱۳۹۹ به منفی ۶۲ هزار میلیارد تومان رسیده است. این حجم از ناترازی در شبکه بانکی که در سال ۱۳۹۶ در مرکز پژوهش‌ها نسبت به آن هشدار داده شده بود، بی‌سابقه است؛ گرچه در طبقات مختلف بانک‌ها یکسان نیست. تنها بانک‌های تخصصی دولتی واجد حساب سرمایه مثبت هستند و بانک‌های غیردولتی با ۷۰ هزار میلیارد تومان حساب سرمایه منفی، بیشترین ناترازی را بر شبکه بانکی تحمیل کرده‌اند. البته در صورتی که ارزش گذاری دارایی‌های بانک‌ها دقیق‌تر و نزدیک‌تر به واقعیت شود، حجم ناترازی بیشتر از آن چیزی است که در این گزارش از آن سخن به میان آمده است.

۵ بانک با حساب سرمایه منفی

جالب اینجاست که این وضعیت حساب سرمایه در حالی اتفاق می‌افتد که بانک مرکزی حداقل نسبت کفایت سرمایه را ۸ درصد عنوان کرده و جرایم زیر را برای بانک‌های غیردولتی متخلف در نظر گرفته است: کفایت سرمایه ۵ تا ۸ درصد؛ ارائه برنامه برای افزایش سرمایه طی ۱۵ روز؛ در غیر این صورت محدودیت در عملیات. کفایت سرمایه ۵ تا ۵ درصد؛ کاهش حدوداً احتیاطی مثل تسهیلات کلان، ممنوعیت ورود به بازار بین‌بانکی، سلب صلاحیت مدیران، ممنوعیت پرداخت پاداش، محدودیت توزیع سود به سهامداران. کفایت سرمایه کمتر از ۳ درصد؛ افزایش سرمایه طی ۹۰ روز؛ در غیر این صورت انحلال موسسه. با وجود این قوانین همچنان بانک‌های سرمایه، شهر، دی، ایران زمین و پست بانک دارای حساب سرمایه (ارزش ویژه) منفی هستند و ارزش دارایی‌هایشان کمتر از بدهی‌های آنهاست. وجود بانک‌هایی با حساب سرمایه شدیداً منفی پیامدهای زیانباری برای کشور دارد که به برخی از آنها برای مثال اشاره شده است:

۱. افزایش تعهدات بودجه‌ای آتی دولت به‌منظور جبران ناترازی (حداقل برای بانک‌های دولتی)
۲. کاهش توان تسهیلات‌دهی بانک‌ها و به تبع آن کاهش سرمایه‌گذاری در اقتصاد
۳. ورود بانک‌های غیردولتی به فعالیت‌های پرخطر (به دلیل اینکه سرمایه‌ای برای از دست‌دادن باقی‌نمانده است). مشاهده وضعیت حساب سرمایه بانک‌ها نشان می‌دهد نظام بانکی نیازمند درمان است و سیاست بانک مرکزی مبتنی بر مدارا با بانک‌های ناسالم و حتی انجام یک‌سری اقدامات حداقلی کافی نیست و ناترازی و هزینه درمان را افزایش می‌دهد.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی